

NGO-k a Bizottságnak: politikailag elfogult vélemény Magyarországgal szemben

Az Európai Bizottság jogállamisági jelentéséhez nyolc magyarországi NGO készített kiegészítést, amelyben vádakot fogalmaznak meg a magyar kormánnyal szemben. Többek között azt állítják, hogy az Orbán-kormány tudatosan elnyomja a civil szervezeteket, a külföldről támogatott NGO-k vegzálásának állítják be a 2017-es civil átláthatósági törvényt, és élesen bírálják a „Stop Soros” törvénycsomagot és a migrációval szembeni törekvéseket. Azt is írják benne, hogy a magyar állami szervek jellemzően nem hajtják végre a bíróságok és nemzetközi bírói fórumok egyes döntéseit.

A dokumentum annak veszélyét jelzi, hogy Brüsszel mindinkább teret engedhet a szélsőséges álláspontoknak, a baloldali, elfogultan kormányellenes véleményeknek. Az érintett szervezetek pénzügyi és politikai hátterük alapján nem alkalmasak arra, hogy részt vehessenek egy Magyarország helyzetéről szóló szakmai jelentés elkészítésében, ráadásul mindez még a korrupció gyanúját is fölveheti az uniós gazdasági, politikai és hivatali életben.

Brüsszelé a fő felelősség a tekintetben, hogy ne engedje a civil látszatú nemzetközi lobbiszervezetek, politikai NGO-k véleményének térdnyerését az uniós nemzetállamokról készülő szakmai jelentésekben, és hogy maradéktalanul helyreállítsa az Unió közösségi intézményeibe vetett polgári bizalmat.

Nyolc magyarországi nem kormányzati szervezet – Amnesty International, Eötvös Károly Intézet, Társaság a Szabadságjogokért, Magyar Helsinki Bizottság, K-Monitor, Mérték Média Monitor, Political Capital, Transparency International – 2021 márciusában egy kiegészítő anyagot publikált az Európai Bizottság Magyarországról szóló jogállamisági jelentéséhez (Rule of Law Report) kapcsolódóan. Ebben **a magyar kormánnyal, illetve törvényalkotó hatalommal szemben fogalmaznak meg sokszor vád jellegű kritikát.**

Az NGO-k anyaga azt állítja, hogy a magyar kormány „továbbra is támadja az emberi jogi nem kormányzati szervezeteket”. Erre egyik példaként a fogvatartottak védőinek esetét hozzák fel, az állítva, hogy a kormány részéről „börtönbiznisszel” vádolták meg az érintetteket. Ezzel szemben a magyar kormány valódi álláspontja az volt, hogy **egyres ügyvédi irodák és ügyvédek iparszerűen irányítják a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága elé a számukra végül busásan jövedelmező büntörtartási ügyeket.** Miközben nálunk egy ország szuverenitását értéknek tekintik, addig ezekben az ügyekben megjelennek a közvetve vagy közvetlenül külföldről finanszírozott erők, amelyek sokszor a bűnelkövetők jogai mellett állnak ki.

A magyar kormány 2010 óta különösen fontosnak tartja – prioritásként kezeli – a független, nemzeti civilszervezetek támogatását. A kormány civil alapja egyre jelentősebb szerephez jut 2012 óta: 2020-ban a civilek számára megpályázható összeg 7,7 milliárd forintot tett ki, idén 9,3 milliárd forint, és a korábbi előrejelzések szerint 2022-ben átlépheti a 10 milliárd forintos határt is. A civil szféra melletti kormányzati és törvényalkotói kiállást jelzi, hogy **a személyi jövedelemadó egy százaléka – amelyet civil szervezeteknek adhatnak az adózók, de nem rendelkeznek róla – automatikusan az alapba kerül, és ezt a pénzt civil szervezetek támogatására fordítják.**

A dokumentum készítői nem rejtik véka alá kormányellenes véleményüket a tekintetben sem, hogy a hazai törvényalkotási környezetből negatív példaként említik a külföldről támogatott

szervezetek átláthatóságáról szóló 2017. évi LXXVI. törvényt. Az azóta is hatályban lévő törvény alapján fennálló gyakorlatot is támadják: azt állítják, hogy egy valójában a kormány által alapított közalapítvány utasított el civil kérelmeket (uniós támogatásra) tavaly augusztusban, ami természetesen azért eshetett meg, mert az adott nem kormányzati szervezet nem tartotta be az akkor hatályos 2017-es törvényt. Majd megjegyzik, hogy a támogatási kérelemre vonatkozó ezen követelményt „csak 2021 februárjában hagyták el”, az Európai Unió Bíróságának döntése nyomán, amely szerint az sérti az uniós jogot. Ennek ellenére a döntés után hatályban maradt, és alkalmazható volt hazánkban – érvel az NGO-k anyaga. 2021. január 18-án kapott felszólító levelet hazánk, majd februárban **Varga Judit** igazságügyi miniszter közölte, hogy **már készül egy új jogszabály a nem kormányzati szervezetek szabályozásához kapcsolódóan**. Magyarország az NGO-k elfogult állításával szemben továbbra is eleget tesz uniós kötelezettségeinek, az elsődleges és másodlagos közösségi jog betartására törekedett, és törekszik mind a mai napig.

A törvény kapcsán – 2017 nyarán – az Európa Tanács alkotmányjogászokból álló tanácsadó testülete, a Velencei Bizottság igazat adott a kormánynak abban, hogy fontos a külföldről támogatott társadalmi szervezetek átláthatósága. A testületnek voltak technikai észrevételei, ezek azonban nem érintették az átláthatósági civil törvény főbb céljait. Bár a törvény szankciói már az eredeti javaslatban is a fokozatosság elvét követték, a jogsértéssel arányos alkalmazásukat külön is rögzítették a jogszabályban. **A magyar fél tehát azonnal változtatott a törvényen, ha szakmailag elfogadhatónak találta a javaslatokat.** Az Európai Bíróság 2020. júniusi ítélete kapcsán pedig érdemes rögzíteni: a magyar kormány nem osztotta az uniós bírói fórum álláspontját – amihez a szuverén hatalom képviselőjeként joga volt –, mivel álláspontja szerint a szabályozásban előírt nyilvántartásba vételi és közzétételi kötelezettségek nem nehezítették meg a támogatott szervezetek finanszírozását vagy működését.

Az anyag csúsztat, amikor a ma is hatályos „Stop Soros” törvénycsomagról azt állítja, hogy az „bűncselekménynek nyilvánítja a menedékkérőknek a menedékjog iránti kérelem benyújtása során nyújtott segítséget”. A jogszabály célja az illegális migrációt támogató szervezetek társadalmi felelősségvállalásának szabályozása; ha pedig egy ilyen szervezet több anyagi támogatást kap külföldről, mint Magyarországról, magyar állampolgároktól, akkor a külföldről kapott támogatásának 25 százalékát köteles illetékként befizetni. **A „Stop Sorossal” azt tette lehetővé a jogalkotó, hogy a törvénytelen bevándorlás szervezését az addigiaknál is hatékonyabban akadályozzák meg.**

Az NGO-k szakértői általános jellemzőként írják azt, hogy Magyarországon állami szervek, alkotmányos intézmények ellenállnak a rendes bírósági határozatok végrehajtásának, amihez megjegyzik: tizenegy olyan határozat is létezik, amelyben az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a jogalkotó mulasztása az Alaptörvény megsértését eredményezte, de az Országgyűlés a mai napig nem orvosolta a helyzetet (noha az Ab által meghatározott határidő már lejárt).

A kritika ezen a ponton sem alapos, miután egyáltalán nem veszi figyelembe az intézményes körülményeket. Az Ab-döntések végrehajtásánál például akadály lehet, ha a jogalkotói hatáskör megosztott több szerv között. Adott esetben lehetnek véleményeltérések is az egyes állami szervek között (ettől még Magyarország demokratikus jogállam). **A magyar törvényalkotó és az állami intézmények komolyan veszik alkotmányos feladataikat, minden lényeges közpolitikai döntést, új szabályozást meg szokott előzni szakmai egyeztetés,** és az is előfordulhat, hogy az adott kérdésben a jogalkotó – időlegesen – nem képes eleget tenni jogalkotói feladatának, és nem történik meg azonnal az Ab által korábban

szükségesnek ítélt változtatás. Ez viszont nem jelenti feltétlenül azt, hogy a törvényalkotók hibájából nem születik meg az új jogszabály; fontos rögzíteni azt, hogy az Ab-nek nincs is rá hatásköre, hogy emiatt felelősségre vonja a jogalkotót.

A dokumentum azt is állítja, hogy hazánk eredménye az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) ítéleteinek végrehajtását tekintve továbbra is nagyon gyenge. Az írják, hogy az elmúlt tíz év „vezető ügyeinek” négyötödénél „a végrehajtás függőben” van. Azt írják: a nem végrehajtott ítéletek szisztémás vagy strukturális problémákat jeleznek, az anyag szerint ilyen például a magyar bírák véleménynyilvánításának szabadsága, az eljárások túl hosszú ideje, a roma gyermekek hátrányos megkülönböztetése és szegregációja, az ellenőrizetlen állami felügyelet vagy a vallásszabadság tekintetében. **Pikáns, hogy a bírói véleményszabadság vagy a szocialista kormányok idejére visszanyúló szegregációs ügyek kérdésének felvetése visszatérő vádpontjuk a mostani kormánnyal, illetve Magyarország köznyilvánosságával szemben.**

Tudni kell, hogy a nemzetközi bírói fórumok, így például például az EJEB esetében a meghozott döntések egyedi és általános lépések megtételét várja el az adott államtól, és csak ritka esetekben tartalmazza az ítélet, hogy mely általános intézkedéseket várják el az adott államtól. Ennek megfelelően nem mindig egyértelmű, mit jelent az, hogy egy adott határozat, bírósági döntés nincs végrehajtva, „függőben van”. Magyarország mindig is törekedett a nemzetközi kötelezettségei teljesítésére, így például **a strasbourgi bíróság ítéleteit Magyarország – a magyar emberek érdekének megfelelően –végre szokta hajtani.**

Summa summarum: az NGO-k anyagában megfogalmazott kritikák, vádak Magyarország kormányával és törvényalkotó hatalmával szemben erős szakmai elfogultságról árulkodnak, és többnyire **egyáltalán nem veszik figyelembe az adott probléma pontos hátterét és körülményeit.**

Amennyiben a Bizottság által kiadott jogállamisági jelentések rendre olyan szervezetek véleményére támaszkodnak, amely NGO-k rendszeres pénzügyi támogatást kapnak a Soros Györgyhez kötődő Nyílt Társadalom Alapítványoktól, **ez akár fölvetetheti a megvesztegetés tényének (a korrupciónak) a gyanúját is uniós gazdasági, politikai és hivatali életben.**

Brüsszelnek súlyos felelőssége van abban, hogy a közösség intézményeiben gátat szabjon a civilnek álcázott nemzetközi lobbiszervezetek politikai ténykedésének, és hogy ne olyan NGO-któl kérjen ki véleményt Magyarország vagy más közép-európai nemzetállamok helyzete kapcsán, amely szervezetek legfőbb, nehezen leplezhető célja a többnyire külföldi finanszírozóik politikai szempontjainak érvényesítése.

CÖF-CÖKA vezetősége